

بررسی آثار اجتماعی و اقتصادی پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی در استان اردبیل

سید عیسی کریم‌پور کلوری^۱

صمد عابدینی^۲

تاریخ وصول: ۹۹/۰۲/۳۱

تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۶/۰۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی آثار اجتماعی و اقتصادی پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی در استان اردبیل انجام گرفته است. چهارچوب نظری پژوهش حاضر بر اساس نظریات حوزه جامعه‌شناسی ارتباطات نظیر نظریه جامعه اطلاعاتی هربرت شیلر، اطلاعات و تغییر شهری مانوتل کاستلز و جامعه اطلاعاتی دانیل بل می‌باشد. این تحقیق به روش پیمایش و با استفاده از تکنیک پرسشنامه و سوات (SWOT) انجام گرفته است. جامعه مورد بررسی در بخش پیمایش شهروندان استان اردبیل بودند که از میان آن‌ها با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۸۶ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب گردید و در بخش سوات (SWOT) جامعه آماری تحقیق، سازمان ثبت احوال (اداره کل ثبت احوال استان و ادارات ثبت احوال در شهرستان‌ها) بود. برای انجام تحقیق از میان ۱۲ اداره ثبت احوال در استان که اقدام به هوشمندسازی کارت ملی کرده‌اند، ۶ اداره به روش تصادفی ساده انتخاب و برای آن‌ها پرسش‌نامه ارسال شد که ۵۰ نفر از مدیران ارشد این سازمان در استان به شناسایی نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدات طرح هوشمندسازی کارت ملی در استان اردبیل پرداختند که نتایج زیر حاصل گردید. در بخش نقاط قوت طرح کارشناسان به ترتیب اولویت، وجود سازمان متمرکزی برای ساماندهی به امور هویتی در کشور، قرار گرفتن اطلاعات اشخاص به‌صورت پایگاه داده درون کارت، در بخش نقاط ضعف به ترتیب اولویت، نبود کد پستی بر روی کارت، کیفیت پایین عکس بر روی کارت شناسایی گردید.

واژگان کلیدی: کارت هوشمند ملی، ارزیابی تأثیرات اجتماعی، رضایت شهروندان، آگاهی شهروندان.

۱- دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، واحد خلخال، دانشگاه آزاد اسلامی، خلخال، ایران

۲- استادیار گروه علوم اجتماعی، واحد خلخال، دانشگاه آزاد اسلامی، خلخال، ایران. (نویسنده مسئول).

abediniisamad@gmail.com

مقدمه

افزایش روزافزون جمعیت در شهرها، مشکلات زندگی شهروندانی از نظر اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و نارسایی‌های موجود در انجام امور روزمره اداری و اجتماعی شهروندان، ضرورت جلوگیری از اتلاف منابع و زمان و ارائه خدمات مناسب به شهروندان و بسیاری از مسائل دیگر موجب شده است تا استفاده از فن‌آوری اطلاعات به‌عنوان ابزاری کارا و اثربخش در کنار مدیریت صحیح شهری مورد توجه قرار گیرد. آنچه که امروزه همگان بدان اذعان دارند این است که جهان در حال گذار از عصر صنعت و تولید محوری به‌سوی عصر اطلاعات و دانش‌محوری است؛ بنابراین، می‌بایست امور شهری نیز به‌سوی الکترونیکی‌شدن پیش روند. امروزه فن‌آوری اطلاعات نقش عمده‌ای را جهت تسهیل و تسریع امور روزانه بر عهده دارد. ازجمله عوامل مؤثر برای تحقق شهر الکترونیک، آمادگی الکترونیکی شهرها است. در ایران از سال ۱۳۷۹ بحث شهر الکترونیک مطرح شد که به‌دلیل مسائل فرهنگی و عدم شناخت کافی، اجرای پروژه‌های شهرهای الکترونیک ازجمله در شهرهای کیش، مشهد و تهران آن‌گونه که انتظار می‌رفت، اجرا نشده است. از آنجایی که شهرها با مشکلات عدیده‌ای مانند ترافیک، آلودگی هوا، توزیع نامتناسب خدمات شهری و . . . روبرو هستند و سالانه هزینه بسیاری صرف رفع مشکلات مذکور می‌شود، فراهم کردن تمهیدات لازم جهت کسب آمادگی الکترونیک که منجر به تحقق شهر الکترونیک می‌شود، از ضروریات کشور و به‌ویژه کلانشهر اردبیل می‌باشد و تحقق شهر الکترونیک نیز نیازمند آموزش در سطوح و ابعاد مختلف برای عموم شهروندان است.

در ایران مبحث به‌کارگیری کارت هوشمند و توسعه آن بین مردم به سال ۱۳۸۳ برمی‌گردد که در آن زمان سازمان‌های مختلف از قبیل گمرک، بیمه و نفت اقدام به برنامه‌ریزی برای به‌کارگیری این نوع کارت‌ها کردند. درست در همین سال نیز مقامات دولتی با توجه به تکالیف قانون برنامه چهارم توسعه کشور مبنی بر به‌کارگیری ICT برای بهبود کمی و کیفی ارائه خدمات به شهروندان و فراهم ساختن زمینه‌های اجرای قانون تجارت الکترونیکی به فکر تدوین سند «کارت هوشمند چندمنظوره ملی» افتاد. دفتر همکاری‌های فناوری ریاست جمهوری نخستین نهادی بود که در آن زمان برای این منظور پیش‌قدم شد. این دفتر در بهمن سال ۸۳ گزارشی را که به کمک مدیر کل توسعه فناوری اطلاعات وزارت ارتباطات، معاون توسعه صنایع پیشرفته سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، دو نفر از کارشناسان دانشگاه‌های صنعتی شریف و امیرکبیر و کارشناسان دفتر همکاری‌های فناوری ریاست جمهوری تدوین شد، به پیوست نام‌های برای دکتر عارف، معاون اول وقت ریاست جمهوری ارسال کرد. در این نامه با اشاره به سند چشم‌انداز ۱۴۰۰ و لایحه برنامه چهارم توسعه، به‌کارگیری کارت هوشمند چندمنظوره به‌عنوان یکی از زیرساخت‌های اطلاعاتی در کنار مراکز داده و شبکه‌های ارتباطی برای ارائه خدمات الکترونیکی یکپارچه دانسته شده و گفته شده بود: به دلیل نیازهای متعدد وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مختلف، در آینده‌ای نزدیک ملزم به تهیه و به‌کارگیری کارت هوشمند تک‌منظوره خواهیم

بود که این امر صدها میلیارد تومان به بودجه کشور تحمیل خواهد کرد. لذا با توجه به مطالبی که بیان شد در این پژوهش به ارزیابی تأثیرات اجتماعی کارت هوشمند ملی در استان اردبیل پرداخته می‌شود. بدین ترتیب که به بیان مسأله تحقیق، اهمیت پژوهش، اهداف تحقیق در دو بخش اهداف کلی و اهداف جزئی و سؤالات اصلی و فرعی، فرضیه‌ها و قلمرو تحقیق در سه بخش قلمرو زمانی، مکانی و موضوعی پرداخته می‌شود و در نهایت تعریف مفاهیم اصلی تحقیق، بخش پایانی این فصل می‌باشد.

در دوره جدیدی که اینترنت و ارتباطات الکترونیک در جامعه سیطره دارد و جوامع به سمت «جامعه اطلاعاتی» در حرکت‌اند، هویت‌ها در معرض وضعیت کاملاً جدیدی قرار دارند. هر قدمی که به سوی عصر اطلاعات و محیط‌های دیجیتال برمی‌داریم، این هویت انتزاعی‌تر می‌شود و دزدی هویت ساده و ساده‌تر. ساختارهای اجتماعی متأثر از تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات، مفهوم جدیدی را القا می‌کند که به انسان به‌عنوان پدیده‌ای چندلایه، تغییرپذیر و منفعل می‌نگرد و با هرگونه تثبیت هویت می‌ستیزد. هویت دیجیتالی که محصول جامعه اطلاعاتی و اجتماعات مجازی است، مخاطبان، کاربران و وسایل ارتباطی را هدف قرار می‌دهد و هویت ملی و محلی آن‌ها را به سمت هویت فراملی تغییر می‌دهد و این امر ممکن است به کاهش انسجام اجتماعی جامعه بیانجامد.

ماهیت اینترنت و شبکه‌هایی از این قبیل و همچنین فناوری اطلاعات، فضای جدید و گسترده‌ای را برای تبادل اطلاعات و برقراری ارتباط ایجاد می‌کند که ماهیتاً به دلیل تفاوت‌های آن با محیط فیزیکی، منجر به ایجاد چالش‌ها و مسائل مختلفی می‌شود که باید مدنظر قرار بگیرد. این ویژگی‌ها، مربوط به فضای سایبر بوده، اما هر یک تأثیرات عمیقی روی نحوه برقراری تعامل افراد با یکدیگر دارد.

امروزه بسیاری از کشورهای در حال توسعه و در حال گذر در تلاش هستند تا با تدوین و اجرای پروژه‌های مختلف فناوری نوین ارتباطی و اطلاعاتی (ICT) با ایجاد دولت الکترونیک خود را با واقعیات و محیط جدید منطبق سازند و از مزایای آن بهره‌گیرند. در واقع دولت الکترونیک استفاده از فناوری برای انجام اصلاحات از طریق شفافیت، حذف فاصله‌ها و توانمندسازی افراد برای مشارکت در فرایندهای سیاسی که بر زندگی آن‌ها تأثیر می‌گذارد می‌باشد. استفاده از (ICT) استعداد آن را دارد که شیوه تعامل شهروندان با دولت و دولت‌ها باهمدیگر را متحول سازد (مهرآرا و دیگری، ۱۳۹۳: ۳).

هرگونه استراتژی دولت الکترونیک باید در نهایت باید شرایط مشارکت مستقیم شهروندان را فراهم کند. حکومت‌گری الکترونیک نیازمند تئوری و مدیریت دولتی نوین است که بر اساس آن ساختار سازمانی سلسله‌مراتبی خشک و بی‌روح جای خود را به شبکه پویا و انعطاف‌پذیری خواهد داد. همچنین رویه‌های تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری متمرکز بالا به پایین جای خود را به رویه‌های مشارکتی افقی و حتی پایین به بالا می‌دهد.

سازمان ثبت احوال کشور به‌عنوان مرجع امور هویتی کشور، طی یک طرح برنامه‌ریزی شده، کارت‌های ملی هوشمند را جایگزین کارت‌های ملی فعلی کرده است. علاوه بر کاربردهای قبلی کارت

ملی، کارت‌های جدید به‌عنوان کلید ورود به دولت الکترونیک و حرکت به سمت جامعه اطلاعاتی، این فرصت را فراهم می‌کنند تا افراد به شیوه‌ای امن وارد فضای دیجیتال شوند. کارت ملی هوشمند به‌عنوان مقدمه‌ای برای ورود به جامعه اطلاعاتی، می‌تواند موجب توزیع عادلانه فرصت‌ها، کاهش بسیاری از هزینه‌های دولت، مردم و بنگاه‌ها شود. این امور می‌توانند نقش به‌سزایی در پویایی اقتصادی داشته باشند (سازمان ثبت احوال کشور، ۱۳۸۹: ۱۴).

طرح هوشمند کردن کارت ملی یکی از اقداماتی است که در جوامع پیشرفته برای کاهش هزینه‌های دولت و مدیریت تغییرات اجتماعی و فرهنگی در عصر اطلاعات و ارتباطات اجرا شده است. امروزه برنامه ریزان در دولت‌های مختلف توسعه و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات را یکی از مهم‌ترین برنامه‌ها قلمداد می‌کنند و دولت الکترونیک را پشتیبان مؤثری برای افزایش کارایی و اثربخشی دولت‌ها به‌حساب می‌آید. در عصر حاضر که اینترنت و ارتباطات الکترونیک در جامعه سیطره دارد و جوامع به سمت جامعه اطلاعاتی در حرکت هستند، هویت‌ها در معرض وضعیت کاملاً جدیدی قرار گرفته‌اند.

در وضعیت کنونی از یک‌صد کشور در سراسر جهان برنامه‌های نظام هویتی دارند، مهم‌ترین ویژگی این برنامه، صدور مدارک شناسایی مبتنی بر کارت هوشمند و به‌کارگیری پیشرفته‌ترین سطوح امنیتی است. این پژوهش به بررسی و ارزیابی تأثیرات اجتماعی این طرح در استان اردبیل پرداخته و با در نظر گرفتن تجارب کشورهای موفق در این زمینه، نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدات این طرح مورد بررسی قرار می‌گیرد. تجارب کشورهایی نظیر بلژیک، دانمارک، فنلاند و . . . نشان می‌دهد که اجرای این طرح تأثیرات اجتماعی زیادی برای دولت و شهروندان داشته است. مواردی نظیر کاهش هزینه‌های دولتی، کاهش ریسک اطلاعاتی، ارائه گسترده خدمات توسط شهرداری‌ها به شهروندان، کاهش آسیب‌های اجتماعی، کاهش آسیب‌های ناشی از فضای مجازی، افزایش احساس امنیت اجتماعی و رضایتمندی شهروندان از ارائه خدمات دولت الکترونیک اشاره کرد.

این پژوهش به روش پیمایش و با تکنیک پرسشنامه و سوات (SWOT) در قالب ماتریس قوت، ضعف، فرصت، تهدید به بررسی مهم‌ترین تأثیرات اجتماعی طرح هوشمند کردن کارت ملی می‌پردازد و به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که این طرح چه تأثیرات اجتماعی برای استان اردبیل داشته است؟

مرور مبانی نظری و تجربی ما را در تبیین پدیده درست یاری می‌رساند. در این پژوهش نظریه جامعه اطلاعاتی دانیل بل، اطلاعات و تغییر شهری مانوئل کاستلز و جامعه اطلاعاتی هربرت آی شیلر چارچوب نظری محقق خواهد بود. دانیل بل در زمره کسانی که از عقیده پدیدار شدن نوع جدیدی از جامعه پشتیبانی می‌کنند. وی همچنین شناخته‌شده‌ترین توصیف از جامعه اطلاعاتی را از طریق نظریه فراصنعت‌گرایی ارائه داده است. البته این اصطلاحات همواره به‌جای یکدیگر به‌کار رفته‌اند: عصر اطلاعات به‌عنوان مبین جامعه فرا صنعتی معرفی شده و فراصنعت‌گرایی به‌طور گسترده‌ای به‌عنوان جامعه

اطلاعاتی موردتوجه قرار گرفته است. دانیل بل در کتاب جامعه فرا صنعتی آینده، درباره تفاوت آن با جامعه صنعتی، چنین خاطرنشان ساخته است. جامعه فراصنعتی برخلاف جامعه صنعتی که بر اساس «تکنولوژی ماشینی» پایه‌گذاری شده، بر مبنای «تکنولوژی فکری» شکل‌دهی گردیده است. همچنین درحالی‌که سرمایه و کار، عناصر ساختاری عمده جامعه صنعتی را تشکیل می‌دهند، اطلاعات و معرفت، دو عنصر ساختاری اساسی جامعه اطلاعاتی به‌شمار می‌آیند. یکی از مهم‌ترین نکات موردنظر دانیل بل درباره تمایز دو نوع جامعه مذکور توجه خاص او به چگونگی انتقال از مرحله جامعه صنعتی به مرحله جامعه فراصنعتی و به‌عبارت‌دیگر، تبدیل جامعه مبتنی بر تولید کالاها به یک جامعه مبتنی بر تولید و عرضه خدمات است. این جامعه خدماتی در مفهوم‌سازی‌های بعدی وی، به‌عنوان جامعه اطلاعاتی معرفی شده است.

وی در کتاب جامعه فرا صنعتی آینده، پنج ویژگی مهم برای جامعه فرا صنعتی برشمرده است:

۱- بخش اقتصادی: در جامعه فرا صنعتی، اقتصاد مبتنی بر تولید کالاها به اقتصاد خدماتی تبدیل می‌شود.

۲- توزیع اشتغال: در چنین جامعه‌ای، طبقه شاغل در فعالیت‌های حرفه‌ای و تکنیکی، از لحاظ چگونگی اشتغال افراد، بر طبقات دیگر برتری می‌یابد.

۳- اصل محوری: در جامعه فرا صنعتی، معرفت (دانش) نظری به‌منزله منبع نوآوری و سیاست‌سازی جامعه، نقش کانونی و محوری پیدا می‌کند.

۴- روند آینده: در جامعه یادشده، گرایش به کنترل تکنولوژی و ارزیابی تکنولوژی برای آینده بهتر رو به افزایش است.

۵- تصمیم‌گیری: در جامعه فراصنعتی یک تکنولوژی فکری نوین، در جهت کمک به تصمیم‌گیری ایجاد می‌شود.

با بررسی دقیق این ویژگی‌ها و مخصوصاً با توجه بیشتر به دو ویژگی نخست، می‌توان نسبت به جامعه فرا صنعتی موردنظر دانیل بل شناخت عمیق‌تری به دست آورد (معمدنزاد، ۱۳۸۴: ۵۳).

مانوئل کاستلز (۱۹۴۲) استاد برنامه‌ریزی دانشگاه برکلی کالیفرنیا و یکی از چهره‌های درخشان در میان نویسندگان در باب تغییر شهری در دوره معاصر است. نگرانی اساسی کاستلز تغییرات پس از پایان جنگ جهانی دوم و مخصوصاً از دهه ۱۹۷۰ به بعد در ایالات متحده و سایر نقاط جهان است. تز محوری او این است که هماهنگی تجدید ساختار سرمایه‌داری و نوآوری تکنولوژیک عامل عمده تحول جامعه و بنابراین شهر و حومه‌های آن است.

هسته مبحث وی این است که توسعه شبکه‌های تکنولوژی اطلاعاتی در سراسر جهان اهمیت جریان‌های اطلاعاتی را برای سازمان‌دهی اقتصادی و اجتماعی افزایش داده است. به نظر وی جوامع به شیوه‌های متفاوتی توسعه می‌یابند و امروزه این فرآیند اطلاعاتی است که منادی شده است (ویستر،

۱۳۸۳: ۴۱۰). وی از دگرگونی‌های به وقوع پیوسته در ساختارهای طبقاتی شهرها و تحولات فرهنگی وابسته یاد می‌کند. او شیوه تولید سرمایه‌داری را متمایز از شیوه اطلاعاتی توسعه می‌داند. شیوه اطلاعاتی توسعه نسبت به نظام اجتماعی سرمایه‌داری خودمختار است. موضوع جبرگرایی تکنولوژیک در نظریه کاستلز مطرح می‌شود. از نظر کاستلز پیشرفت تکنولوژیک با یک منطق اقتصادی محدود از نظر تاریخی امکان‌پذیر شده و آمیزش تجدید ساختار و اطلاعات گرایي نشانه بارز دوران اخیر است.

کاستلز معتقد است سرمایه‌داری و فعالیت‌های اطلاعاتی تقریباً به هم گره خورده‌اند، فرآوری اطلاعاتی از راه رشد تولید و مصرف در جامعه نوین پرورش یافته و سازمان سرمایه‌داری در پارادایم تکنولوژیک اطلاعاتی مستقل از یکدیگر توسعه یافته‌اند.

از دید کاستلز یکی از دوران نسبتاً پایدار و شکوفای سرمایه‌داری رفاه‌طلب، شرکت‌گرا و سامان‌گرفته از دولت است و این وضع بر اثر رکود ۱۹۷۰ دگرگون و از ۱۹۷۹ به سمت یک الگوی نوین سازمان اجتماعی - اقتصادی در حرکت است. اطلاعات‌گرایی سبب انعطاف در تولید و عرضه سیستم‌هایی که هزینه را کاهش و خالص‌های سود را افزایش داده‌اند شده است. ایجاد شبکه‌های اطلاعاتی باعث تمرکززدایی از بسیاری از جنبه‌های سازمان‌دهی اجتماعی و اقتصادی همراه با تمرکز در تصمیم‌گیری می‌شود.

شهر اطلاعاتی که کاستلز از این مفهوم یاد می‌کند شهری اختلاف‌انگیز است. شهری دوگانه است؛ به این معنا که گروهی از افراد در طبقه پایین و گروه دیگر (نخبه) در حرفه‌های اقتصادی اطلاعاتی هستند. کاستلز ویژگی‌های اصلی جامعه شبکه‌ای را این‌گونه برشمرده است:

۱- اقتصاد اطلاعاتی

۲- اقتصاد جهانی که دربرگیرنده فعالیت‌های استراتژیک وابسته به شبکه‌های اطلاعاتی باشد.

۳- فعالیت‌های اقتصادی شبکه‌ای

۴- تحول در اشتغال

۵- ظهور قطب‌های متقابل

۶- فرهنگ واقعیت مجازی

۷- زمان بی‌زمان و فضای جریان‌ها

۸- سیاست بر بال رسانه (معمدنژاد، ۱۳۸۴: ۵۹).

شیلر معتقد است که اطلاعات و ارتباطات عناصر بنیادی تلاش معمول و مورد قبول سرمایه‌داری است. او توجه خود را نخست به بحث ارتباط معیارهای تجاری با پیشرفت‌های اطلاعاتی معطوف می‌دارد. برای شیلر، مرکزیت اصول بازار، یک اجبار نیرومند در کالاسازی اطلاعات و به معنای دسترسی فزاینده به اطلاعات، تنها به شرط قابلیت فروش آن می‌باشد. اطلاعات امروزه به‌عنوان یک کالا مورد دادوستد قرار می‌گیرد.

شیلر سپس عامل «نابرابری‌های طبقاتی» را مورد توجه قرار می‌دهد. پافشاری او بر این است که نابرابری‌های طبقاتی عامل عمده پخش، دسترسی و قابلیت‌های تولید اطلاعات است. به‌طور ساده طبقه تعیین‌کننده این است که چه کسی، چه اطلاعاتی را به دست می‌آورد و چه نوع اطلاعاتی را می‌تواند به دست آورد. بنابراین بسته به جایگاه فرد در سلسله‌مراتب طبقاتی، فرد ممکن است در انقلاب اطلاعاتی برنده یا بازنده باشد. سومین مبحث کلیدی هربرت شیلر این است که جامعه‌ای که در حال انجام تغییرات مهمی در زمینه‌های اطلاعات و ارتباطات است، جامعه‌ای دارای نظام سرمایه‌داری شرکتی محسوب می‌شود. یعنی سرمایه‌داری معاصر از طریق نهادهای شرکتی حاکمیت یافته و عمدتاً بر تولید محصولات توسط چند شرکت محدود و سازمان‌هایی که عمدتاً دارای ثروت‌های کلان ملی و بین‌المللی می‌باشند استقرار یافته است (ویستر، ۱۳۸۰: ۱۶۲). بنابر دیدگاه شیلر، جامعه اطلاعات بازتابی از اجزای سرمایه‌داری است. او پافشاری می‌کند که شرط لازم حمایت از مبارزه ملت‌های فقیرتر برای پیشبرد امور خود، چالش با امپریالیسم اطلاعاتی^۱ است. در حقیقت محیط اطلاعاتی جهان کاملاً از سوی ملت‌های غربی مخصوصاً آمریکا ساخته می‌شود.

با توجه به مطالبی که ذکر گردید پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به سوالات زیر می‌باشد:

- ۱- مهم‌ترین نقاط ضعف پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی در استان اردبیل کدامند؟
- ۲- مهم‌ترین نقاط قوت پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی در استان اردبیل کدامند؟
- ۳- پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی چه فرصت‌هایی را در استان اردبیل ایجاد خواهد کرد؟
- ۴- پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی چه تهدیداتی را در استان اردبیل به همراه خواهد داشت؟

روش

روش تحقیق در مرحله اول پیمایش و در مرحله بعد روش سوات (SWOT) است. ابتدا پس از کسب نظرات مدیران ارشد سازمان ثبت احوال از طریق انجام مصاحبه‌ها و تدوین فرضیه‌ها برای ارزیابی صحت و سقم آن‌ها با ارسال پرسش‌نامه‌ها به اداره کل و مدیران سازمان در شهرستان‌های استان اقدام به شناسایی نقاط ضعف، نقاط قوت، فرصت‌ها و تهدیدات این طرح با تکنیک سوات (SWOT) می‌شود و پس از شناسایی تأثیرات طرح فوق پرسشنامه‌ای جهت سنجش نگرش شهروندان نسبت به این طرح اقدام می‌شود و فرضیات تدوین شده مورد آزمون قرار گرفته می‌شود. جامعه آماری پژوهش حاضر با توجه به نوع روش تحقیق شامل دو بخش است. جامعه مورد بررسی در بخش پیمایش شهروندان استان اردبیل بودند که از میان آن‌ها با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۸۶ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب گردید و در بخش سوات (SWOT) جامعه آماری تحقیق، سازمان ثبت احوال (اداره کل ثبت احوال استان و ادارات ثبت احوال در شهرستان‌ها) بود. برای انجام تحقیق از میان ۱۲ اداره ثبت احوال در استان

که اقدام به هوشمندسازی کارت ملی کرده‌اند، ۶ اداره به روش تصادفی ساده انتخاب و برای آن‌ها پرسش‌نامه ارسال شد که ۵۰ نفر از مدیران ارشد این سازمان در استان به شناسایی نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدات طرح هوشمندسازی کارت ملی در استان اردبیل پرداختند. نرخ بازگشت پرسش‌نامه‌ها در حدود ۱۰۰ درصد می‌باشد که مؤید همکاری مناسب مدیران سازمان‌های مذکور می‌باشد. در این تحقیق از سه نوع مصاحبه زیر استفاده شده است. مصاحبه‌ی آزاد^۱ یا اکتشافی: در این نوع از مصاحبه از مخاطبان خواسته می‌شود تا نظرات و ایده‌های خودشان را درباره موضوع خاصی ارائه دهند و هیچ‌گونه جهت‌دهی خاصی در نحوه پاسخ‌دهی وجود ندارد و آن‌ها می‌توانند تجارب و راه‌حل‌هایی نیز ارائه دهند. مصاحبه‌ی متمرکز^۲: در این شیوه مجموعه‌ی مشخصه‌ای از سؤال‌ها در زمانی محدود و مشخص و در جهت پاسخ به سؤال‌های تحقیق مطرح می‌شود. مصاحبه‌ی ساختمند^۳: در اینجا علاوه بر سؤال‌های مشخص پاسخ‌ها نیز مشخص هستند و مصاحبه‌شونده باید از میان آن‌ها یک پاسخ را انتخاب کند. این شیوه تا حدی مشابه پرسش‌نامه می‌باشد. در این تحقیق از هر سه نوع مصاحبه، بسته به شرایط استفاده شده است. هر کدام از شیوه‌ها برای هدف خاصی مناسب می‌باشند. البته شیوه مصاحبه متمرکز به دلیل امکان اجرای آن در زمان اندک و خارج نشدن از جریان اصلی تحقیق مورد توجه بیشتری قرار گرفته است. ابزار استفاده شده در این تحقیق، پرسش‌نامه از نوع بسته می‌باشد. پرسش‌نامه نظرسنجی از مدیران درباره شناسایی نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدات کارت هوشمند ملی در بخش‌های مختلف سازمان، پرسش‌نامه سنجش نگرش شهروندان نسبت به ابعاد مختلف کارت هوشمند ملی و میزان رضایت شهروندان از طرح فوق می‌باشد. اعتبار پرسشنامه صورتی بوده و با مراجعه به متخصصان حوزه جامعه‌شناسی روایی آن تأیید گردید و جهت سنجش پایایی پرسشنامه از تکنیک آلفای کرونباخ استفاده گردید و قابلیت اعتماد پرسشنامه بالای ۰/۷ به دست آمد که بیانگر پایایی ابزار سنجش می‌باشد. به‌منظور سنجش نگرش شهروندان نسبت به طرح کارت هوشمند ملی از دیدگاه پاسخ‌دهندگان از آماره‌های توصیفی استفاده می‌شود. در بخش یافته‌های توصیفی ابتدا به توصیف متغیرهای زمینه‌ای (جنسیت، سن، وضعیت تأهل، میزان تحصیلات) پرداخته شده و در بخش یافته اصلی تحقیق به توصیف نگرش پاسخگویان نسبت به آگاهی و رضایت از طرح کارت هوشمند ملی پرداخته خواهد شد. همچنین در بخش تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به روش سوات (SWOT) از طریق آزمون مقایسه میانگین‌ها و آزمون فریدمن به رتبه‌بندی دیدگاه کارشناسان نسبت به نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدات کارت هوشمند ملی در استان اردبیل اقدام می‌شود.

-
- 1- Open Ended
  - 2- Focused
  - 3- Structured

بررسی آثار اجتماعی و اقتصادی پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی در استان اردبیل

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی؛ با توجه به جدول (۱) مشاهده می‌شود، ۲۱۱ نفر (۵۴/۷) درصد از زمان اجرای طرح هوشمندسازی کارت ملی در استان اردبیل آگاهی داشتند که بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است و ۹۸ نفر (۲۵/۳) درصد از تسهیلات کارت هوشمند ملی جهت دسترسی مناسب به اطلاعات و خدمات دولتی آگاهی داشتند که کمترین فراوانی می‌باشد.

جدول (۱): جدول توزیع آگاهی از طرح کارت هوشمند ملی

سوالات		آگاهی	
بلی	خیر	تا حدودی	فراوانی
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
۵۴/۷	۴۹	۱۲/۷	۱۲۶
۱۳۹	۱۱۲	۲۹/۰۱	۱۳۵
۱۸۲	۲۰۴	۵۲/۸	۰
۱۱۸	۱۴۷	۳۸/۰۸	۱۲۱
۱۳۳	۱۳۹	۳۶/۰۱	۱۱۴
۱۲۷	۱۹۱	۴۹/۴	۶۶
۱۲۴	۲۰۷	۵۳/۶	۵۳
۱۱۳	۱۹۶	۵۰/۷	۷۹
۱۱۹	۱۸۷	۴۸/۴	۶۴
۹۸	۲۱۰	۵۴/۴	۷۳

توزیع جمعیت مورد مشاهده برحسب رضایت شهروندان از کارت هوشمند ملی؛ با توجه به جدول (۲) مشاهده می‌شود، ۱۷۴ نفر (۴۵/۰۷) درصد از افراد نمونه از حفظ امنیت اطلاعات از طریق کارت هوشمند ملی رضایت داشتند که بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است و ۱۰۴ نفر (۲۶/۹) درصد از افراد نمونه از فرآیند صدور کارت هوشمند ملی رضایت داشتند که کمترین فراوانی می‌باشد.

جدول (۲): جدول توزیع رضایت شهروندان از طرح کارت هوشمند ملی

رشته ورزشی		رضایت	
بلی	خیر	تا حدودی	فراوانی
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
۱۴۱	۱۸۳	۴۷/۴	۶۲
۱۲۱	۶۹	۱۷/۸	۱۹۶
۱۰۴	۱۲۴	۳۲/۱	۱۷۳
۱۰۹	۱۲۶	۳۲/۶	۱۵۱
۱۳۱	۱۱۹	۳۰/۸	۱۳۶
۱۷۴	۲۱	۵/۴	۱۹۱
۱۵۶	۷۷	۱۹/۹	۱۵۳

یافته‌های تبیینی:

جدول (۳): ماتریس تحلیل SWOT (رتبه‌بندی و الویت‌سنجی نقاط قوت پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی از دید کارشناسان)

الویت بندی			تحلیل SWOT
رتبه	وزن	میانگین	قوت‌ها
۹	۰/۲۰	۲/۳۰	S1= کاهش روال‌های اضافی در امور اداری
۴	۰/۴۱	۳/۴۱	S2= امکان حذف کاغذ و علی‌الخصوص اخذ تصویر شناسنامه و کارت ملی
۸	۰/۲۶	۲/۴۶	S3= کاهش زمان و هزینه‌های ملی
۱	۰/۴۷	۳/۶۹	S4= وجود سازمان متمرکز برای ساماندهی به امور هویتی در کشور
۵	۰/۳۹	۲/۳۳	S5= امکان ردیابی اشخاص از طریق کارت هوشمند به سهولت انجام می‌شود
۲	۰/۴۴	۳/۶۸	S6= قرار گرفتن اطلاعات اشخاص به صورت پایگاه داده درون کارت
۳	۰/۴۲	۳/۵۹	S7= الکترونیکی شدن تمامی مراحل پیش ثبت‌نام، ثبت‌نام و صدور
۶	۰/۲۶	۲/۴۶	S8= کاربرد امضای دیجیتال در کارت هوشمند وجود دارد.
۱۰	۰/۱۸	۲/۲۶	S9= دسترسی راحت به اطلاعات
۷	۰/۳۵	۳/۴۳	S10= تجمیع کارت‌های مختلف

یافته‌های تحلیل SWOT در زمینه رتبه‌بندی و الویت‌سنجی نقاط قوت پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی از دید کارشناسان استان اردبیل بیانگر این است که وجود سازمان متمرکز برای ساماندهی به امور هویتی در کشور با میانگین (۳/۶۹) و وزن (۰/۴۷) در رتبه نخست، قرار گرفتن اطلاعات اشخاص به صورت پایگاه داده درون کارت با میانگین (۳/۶۸) و وزن (۰/۴۴) در رتبه دوم و الکترونیکی شدن تمامی مراحل پیش‌ثبت‌نام، ثبت‌نام و صدور با میانگین (۳/۵۹) و وزن (۰/۴۲) در رتبه سوم قرار دارد.

جدول (۴): ماتریس تحلیل SWOT (رتبه‌بندی و الویت‌سنجی نقاط ضعف پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی از دید کارشناسان)

الویت بندی			ضعف‌ها
رتبه	وزن	میانگین	ضعف‌ها
۹	۰/۲۴	۲/۱۴	W1= اجرای طرح با دیدگاه کمی و عجولانه و عدم دقت بر روی وجود زیرساخت‌های مناسب و کافی.
۵	۰/۳۴	۳/۳۷	W2= عدم هماهنگی دستگاه‌های دولتی در استفاده از کارت هوشمند ملی
۳	۰/۳۷	۲/۱۹	W3= عدم اطلاع‌رسانی مناسب ثبت احوال از کاربردهای کارت هوشمند ملی
۱	۰/۴۶	۴/۸۲	W4= نبود کد پستی بر روی کارت
۲	۰/۴۳	۳/۵۵	W5= کیفیت پایین عکس بر روی کارت
۴	۰/۳۵	۳/۳۱	W6= اگر تراشه از بین برود کارت هوشمند کارایی نخواهد داشت.
۸	۰/۳۱	۴/۴۸	W7= پیچیدگی فرآیند ثبت‌نام و طولانی بودن زمان صدور کارت.
۶	۰/۳۳	۳/۴۳	W8= عدم وجود مکانیسم نرم‌افزاری جهت نظارت بر روی اجرا و جلوگیری از بروز اعمال ناخواسته.
۱۰	۰/۲۲	۲/۶۶	W9= سنگین بودن سامانه هنگام اجرا در کامپیوتر.
۷	۰/۳۲	۳/۴۳	W10= اخذ اثر انگشت گاهی با مشکل روبرو است و یا با گذشت زمان به دلیل سختی کار و یا بیماری قابل تشخیص نیست.

یافته‌های تحلیل SWOT در زمینه رتبه‌بندی و الویت‌سنجی نقاط ضعف پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی از دید کارشناسان استان اردبیل بیانگر این است که نبود کد پستی بر روی کارت با میانگین (۴/۸۲) و وزن (۰/۴۶) در رتبه نخست، کیفیت پایین عکس بر روی کارت با میانگین (۳/۵۵) و وزن (۰/۴۳) در رتبه دوم و عدم اطلاع‌رسانی مناسب ثبت احوال از کاربردهای کارت هوشمند ملی با میانگین (۳/۴۳) و وزن (۰/۳۳) در رتبه سوم قرار دارد.

بررسی آثار اجتماعی و اقتصادی پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی در استان اردبیل

جدول (۵): ماتریس تحلیل SWOT (رتبه‌بندی و الویت‌سنجی فرصت‌های پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی از دید کارشناسان)

رتبه	وزن	میانگین	فرصت‌ها
۱	۰/۴۷	۴/۹۰	O1= افزایش امنیت اجتماعی ناشی از انتظام بخشی به اطلاعات هویتی.
۸	۰/۳۵	۲/۶۹	O2= صرفه‌جویی در هزینه‌های دولت و شهروندان.
۵	۰/۴۱	۳/۶۵	O3= فرصت انتقال همه کارت‌های بانکی بر روی کارت هوشمند.
۹	۰/۲۷	۲/۴۷	O4= عدم امکان سوءاستفاده و تقلب.
۶	۰/۴۰	۳/۵۷	O5= فرصت بارگذاری کاربردهای جدید بر روی کارت.
۳	۰/۴۵	۴/۰۷	O6= تجارت در فضای مجازی مطمئن و آسان می‌گردد.
۷	۰/۴۰	۳/۶۲	O7= اعتماد به‌طرف مقابل در مبادلات مجازی بیشتر می‌گردد.
۴	۰/۴۱	۴/۶۷	O8= امکان جعل امضای صاحب کارت وجود نخواهد داشت.
۲	۰/۴۶	۴/۱۲	O9= زمینه را برای ایجاد دولت الکترونیک فراهم می‌کند.
۱۰	۰/۲۱	۲/۹۲	O10= استفاده از ویژگی‌های بیومتریک افراد برای شناسایی.

یافته‌های تحلیل SWOT در زمینه رتبه‌بندی و الویت‌سنجی فرصت‌های پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی از دید کارشناسان استان اردبیل بیانگر این است که افزایش امنیت اجتماعی ناشی از انتظام بخشی به اطلاعات هویتی با میانگین (۴/۹۰) و وزن (۰/۴۷) در رتبه نخست، زمینه‌سازی ایجاد دولت الکترونیک با میانگین (۴/۱۲) و وزن (۰/۴۶) در رتبه دوم، و آسان‌سازی تجارت در فضای مجازی مطمئن و آسان با میانگین (۴/۰۷) و وزن (۰/۴۵) در رتبه سوم قرار دارد.

جدول (۶): ماتریس تحلیل SWOT (رتبه‌بندی و الویت‌سنجی تهدیدات پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی از دید کارشناسان)

رتبه	وزن	میانگین	تهدیدها
۴	۰/۳۹	۳/۴۸	T1= آسیب‌پذیری فنی و امنیتی سیستم‌ها به دلیل اینکه این فناوری عمدتاً وارداتی است.
۱	۰/۴۳	۳/۳۷	T2= مرزی بودن تعدادی از شهرستان‌های استان زمینه سوءاستفاده را فراهم می‌کند.
۲	۰/۴۲	۳/۱۷	T3= واگذاری طرح به دفاتر پیشخوان ضریب اطمینان را کاهش می‌دهد.
۳	۰/۴۰	۳/۴۶	T4= با در اختیار گرفتن کارت شخص دیگر و ورود به حساب کاربری ایشان بر علیه وی اقداماتی انجام دهد.
۵	۰/۳۷	۳/۵۰	T5= سهولت سوءاستفاده از اطلاعات شخصی و نقض حریم خصوصی افراد در فضای مجازی امکان سوءاستفاده وجود دارد.
۷	۰/۳۴	۳/۱۹	T6= عدم توافق سازمان‌های دیگر در جهت استفاده از کارت هوشمند ملی.
۶	۰/۳۶	۳/۲۳	T7= مناسب نبودن زیرساخت‌های هویت الکترونیکی برای حمایت از گواهینامه‌های دیجیتالی.
۹	۰/۲۹	۲/۶۱	T8= الزامی نبودن ارائه کارت برای کاربردهای مختلف.
۸	۰/۳۰	۳/۲۶	T9= جدی گرفته شدن کارت شناسایی ملی از طرف شهروندان.
۱۰	۰/۲۴	۲/۱۴	T10= عدم دستگاه‌های کارت‌خوان لازم.

یافته‌های تحلیل SWOT در زمینه رتبه‌بندی و الویت‌سنجی تهدیدات پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی از دید کارشناسان استان اردبیل بیانگر این است که مرزی بودن تعدادی از شهرستان‌های استان زمینه سوءاستفاده را فراهم می‌کند با میانگین (۳/۳۷) و وزن (۰/۴۳) در رتبه نخست، واگذاری طرح به دفاتر پیشخوان ضریب اطمینان را کاهش می‌دهد با میانگین (۳/۱۷) و وزن (۰/۴۲) در رتبه دوم، و با در اختیار گرفتن کارت شخص دیگر و ورود به حساب کاربری ایشان بر علیه وی اقداماتی انجام دهد با میانگین (۳/۰۷) و وزن (۰/۴۰) در رتبه سوم قرار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

تحلیل SWOT در فرآیند تشکیل استراتژی جزء بسیار مهم محسوب می‌شود. تحلیل فرصت‌ها و تهدیدات خارجی اساساً برای ارزیابی این امر به‌کار می‌رود که بررسی کنیم آیا سازمان می‌تواند از

فرصت‌ها استفاده کرده و تهدیدات را به حداقل برساند و همچنین این تجزیه و تحلیل نقاط ضعف برای بررسی عملکرد داخلی شرکت‌ها (مانند روندهای کاری اثربخش و تحقیق و توسعه) حائز اهمیت است. همچنین ما قادریم این روش تحلیل را به همراه سایر ابزارهای استراتژیک مانند QFD و BSC نیز بکار ببریم. در نتیجه تحلیل SWOT قادر است به سازمان‌ها و حتی به کشورها کمک کند وضعیت کلی خود را نسبت به سایر رقبا و در مورد کشورها نسبت به سایر کشورها مورد سنجش و ارزیابی قرار دهد.

در این پژوهش ابتدا جهت سنجش میزان آگاهی و رضایت شهروندان استان اردبیل از طرح هوشمندسازی کارت ملی از روش پیمایش استفاده شد. یافته‌های پژوهش بیانگر این بود که بیشترین میزان آگاهی شهروندان از این طرح به ترتیب در زمینه‌های آگاهی از زمان اجرای طرح در استان اردبیل، استفاده خود و اعضای خانواده از تسهیلات کارت هوشمند ملی و کمترین میزان آگاهی در زمینه‌های آگاهی از نیازهای اطلاعاتی و راه‌های حفظ امنیت اطلاعات، آگاهی از تسهیلات کارت هوشمند ملی بوده است. در زمینه رضایت شهروندان از این طرح نیز بیشترین میزان رضایت شهروندان مربوط به رضایت از حفظ امنیت اطلاعات از طریق کارت هوشمند ملی و رضایت کلی از کارت هوشمند ملی و کمترین میزان رضایت مربوط به رضایت از فرآیند صدور کارت هوشمند ملی و رضایت از نحوه اطلاع‌رسانی اداره ثبت احوال بوده است.

در بخش دوم این پژوهش با استفاده ماتریس سوات (SWOT) به بررسی نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدات کارت هوشمند ملی مورد بررسی قرار گرفت. در این بخش از طریق مصاحبه با ۵۰ نفر از کارشناسان ادارات کل استان اردبیل و ادارات تابعه ماتریس سوات ترسیم شد و نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدات به ترتیب اولویت در مدل سوات رتبه‌بندی شد. نتایج مدل سوات بیانگر این است که در بخش نقاط قوت طرح کارشناسان به ترتیب اولویت، وجود سازمان متمرکز برای ساماندهی به امور هویتی در کشور، قرار گرفتن اطلاعات اشخاص به صورت پایگاه داده درون کارت، الکترونیکی شدن تمامی مراحل پیش ثبت‌نام، امکان حذف کاغذ و علی‌الخصوص اخذ تصویر شناسنامه و کارت ملی، امکان ردیابی اشخاص از طریق کارت هوشمند، کاربرد امضای دیجیتال در کارت هوشمند، تجمیع کارت‌های مختلف، کاهش زمان و هزینه‌های ملی، کاهش روال‌های اضافی در امور اداری، دسترسی راحت به اطلاعات از جمله نقاط قوت کارت هوشمند ملی عنوان کرده‌اند.

در بخش نقاط ضعف به ترتیب اولویت، نبود کد پستی بر روی کارت، کیفیت پایین عکس بر روی کارت، عدم اطلاع‌رسانی مناسب ثبت احوال از کاربردهای کارت هوشمند ملی، از بین رفتن کارت هوشمند در صورت از بین رفتن تراشه، عدم هماهنگی دستگاه‌های دولتی در استفاده از کارت هوشمند ملی، عدم وجود مکانیسم نرم‌افزاری جهت نظارت بر روی اجرا و جلوگیری از بروز اعمال ناخواسته، مشکل اخذ اثر انگشت، پیچیدگی فرآیند ثبت‌نام و طولانی بودن زمان صدور کارت، اجرای طرح با دیدگاه کمی و عجولانه و عدم دقت بر روی وجود زیرساخت‌های مناسب و کافی، سنگین بودن سامانه هنگام اجرا در کامپیوتر از جمله نقاط ضعف کارت هوشمند ملی عنوان شده است.

بررسی آثار اجتماعی و اقتصادی پیاده‌سازی کارت هوشمند ملی در استان اردبیل

در بخش فرصت‌های کارت هوشمند ملی به ترتیب اولویت افزایش امنیت اجتماعی ناشی از انتظام بخشی به اطلاعات هویتی، زمینه‌سازی برای ایجاد دولت الکترونیک، آسان شدن تجارت در فضای مجازی، عدم امکان جعل امضای صاحب کارت، فرصت انتقال همه کارت‌های بانکی بر روی کارت هوشمند، فرصت بارگذاری کاربردهای جدید بر روی کارت، افزایش اعتماد به طرف مقابل در مبادلات مجازی، صرفه‌جویی در هزینه‌های دولت و شهروندان، عدم امکان سوءاستفاده و تقلب، استفاده از ویژگی‌های بیومتریک افراد برای شناسایی مهم‌ترین فرصت‌هایی هستند که با هوشمندسازی کارت ملی ایجاد شده است.

در نهایت در بخش تهییدات کارت هوشمند ملی کارشناسان ادارات ثبت احوال استان به ترتیب اولویت، امکان سوءاستفاده به دلیل مرزی بودن تعدادی از شهرستان‌های استان، واگذاری طرح به دفاتر پیشخوان، با در اختیار گرفتن کارت شخص دیگر و ورود به حساب کاربری ایشان، آسیب‌پذیری فنی و امنیتی سیستم‌ها به دلیل اینکه این فناوری عمدتاً وارداتی است، سهولت سوءاستفاده از اطلاعات شخصی و نقض حریم خصوصی افراد در فضای مجازی، مناسب نبودن زیرساخت‌های هویت الکترونیکی برای حمایت از گواهی‌نامه‌های دیجیتالی، عدم توافق سازمان‌های دیگر در جهت استفاده از کارت هوشمند ملی، جدی گرفته نشدن کارت شناسایی ملی از طرف شهروندان، الزامی نبودن ارائه کارت برای کاربردهای مختلف، عدم دستگاه‌های کارت‌خوان لازم از جمله تهییداتی هستند که اجرای طرح هوشمندسازی کارت ملی در استان اردبیل ایجاد کرده است.

با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد‌های زیر جهت مدیریت اثرات اجتماعی - اقتصادی هوشمندسازی کارت ملی در استان اردبیل ارائه می‌شود:

- ایجاد بسترهای قانونی - فرهنگی و فراهم شدن زمینه‌ی مشارکت شهروندان در طرح هوشمندسازی کارت ملی.

- ارزیابی سالانه از میزان مشارکت مردم در طرح هوشمندسازی کارت ملی و ارزیابی سالانه نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهییدات کارت هوشمند ملی در سطح استان.

- جلوگیری از غلبه تهییدات بر فرصت‌های ایجاد شده با اجرای طرح هوشمندسازی کارت ملی در سطح استان.

- کاهش خطرپذیری فنی - امنیتی و افزایش ضریب حفاظتی کلیه فرآیندهای کارت شناسایی ملی.

- ارائه تسهیلات و مزیت‌های ملموس به دارندگان کارت شناسایی ملی.

- اتکای برنامه‌ریزی‌ها در سطوح مختلف استان به اطلاعات هویتی و بی‌نیاز کردن آسان از سرشماری نفوس و مسکن.

- افزایش آگاهی و اطلاع‌رسانی مستمر در مورد کارت شناسایی ملی در دو سطح مردم و بهره‌برداران

- ایجاد جذابیت در شکل و ظاهر کارت شناسایی ملی (اندازه، طراحی، جنس، عکس و ...).

- بومی و داخلی کردن فناوری‌ها و سامانه‌های مورد استفاده در کارت شناسایی ملی.

منابع

- اسماعیلی، علیرضا. (۱۳۸۸). کارت هوشمند ملی (امنیت، استاندارد، بیومتریک). تهران: انتشارات نص.
- الوانی، سید مهدی؛ یعقوبی، نورمحمد. (۱۳۸۲). دولتی و دولت الکترونیک. نشریه فرهنگ مدیریت. سال اول. شماره سوم.
- جلالی فراهانی، علیرضا. (۱۳۸۰). خدمات دولتی و ارتباطات الکترونیکی. ماهنامه آموزشی، پژوهشی اطلاع‌رسانی، سال دوم، شماره ۱۸.
- جی بارون، بارچ و همکاران. (۱۳۹۱). مفاهیم، فرآیند و روش‌های ارزیابی تأثیر اجتماعی. ترجمه‌ی محمدعلی زکریایی و علی حاجلی). تهران: انتشارات جامعه و فرهنگ.
- حسن‌زاده، محمد؛ نویدی، فاطمه؛ حسینی، سیدمهدی. (۱۳۸۸). عصر اطلاعات و دولت دسترس‌پذیر. تهران: کتابدار.
- رضایی، حمیدرضا و علی داوری. (۱۳۸۳). دولت الکترونیک، ماهنامه تدبیر، شماره ۱۴۶.
- ساروخانی، باقر. (۱۳۸۴). روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی. تهران: نشر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- سازمان ثبت احوال کشور. (۱۳۸۹). نقش کارت هوشمند ملی در ارائه خدمات دولت الکترونیک در کشورهای عضو اتحادیه اروپا. تهران: مؤسسه دانش پارسیان.
- صناعی، علی؛ رضوانی، محمدعلی. (۱۳۸۱). تجارت الکترونیکی و دولت الکترونیکی؛ درس‌هایی از تجربه ژاپن و چند کشور در حال توسعه برای ایران، پژوهشنامه بازرگانی.
- فلیک، اووه. (۱۳۸۷). درآمدی بر تحقیق کیفی. ترجمه‌ی هادی جلیلی، تهران: نشر نی.
- فیروزی، فاطمه. (۱۳۸۶). کارت هوشمند ملی چندمنظوره «ایران کارت». دبیرخانه شورای عالی فناوری اطلاعات کشور.
- کاستلز، مانوئل. (۱۳۹۰). عصر اطلاعات، اقتصاد، جامعه و فرهنگ (ظهور جامعه شبکه‌ای). ترجمه‌ی احمد علیقلیان و افشین خاکباز، چاپ هفتم. تهران: انتشارات طرح نو.
- مرادی، حسین. (۱۳۹۱). ارزیابی برنامه‌ها و فرایندهای عملیاتی کلیدی مورد نیاز جهت استقرار کارت هوشمند ملی. تهران: مرکز آموزش و پژوهش سازمان ثبت احوال کشور.
- مرکز آموزش و حوزه کارت هوشمند ملی. (۱۳۸۹). نقش کارت هوشمند ملی در ارائه خدمات دولت الکترونیک در کشورهای عضو اتحادیه اروپا. تهران: مؤسسه دانش پارسیان.
- مقدسی، علیرضا. (۱۳۸۴). مدل‌های پیاده‌سازی دولت الکترونیک. ماهنامه تدبیر، ۱۶۰.